

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

VEZİRKÖPRÜ MESLEK YÜKSEKOKULU

Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü

Çocuk Gelişimi Programı

Öğretim İlke ve Yöntemleri

Öğretim İlkeleri

4. Hafta

özenilen üniversite

1 Öğretim İlkeleri

Öğretim ilkesi, öğrencileri öğretim yoluyla belirlenmiş amaçlara ulaştırmada öğretmenlere yol gösteren ilkelerdir. Bir öğretmenin bu ilkeleri özenle izlemesi başarıya ulaşmasında önemli bir rol oynayacaktır (Sözer, 2001, s.97). Öğretim sürecinde göz önünde bulundurulması gereken ilkeler vardır. Bu ilkeler; bireye görelilik, yakından uzağa, bilinen bilinmeyene, somuttan soyuta, kolaydan zora, yaparak yaşayarak, yaşamsallık, güncellik, açıklık, ekonomiklik, yerellik, bütünlük ve diğer yaşantılara görelilik ilkesidir.

Bireye Görelilik İlkesi: Bu ilke, “öğrenci merkezli öğretim”, “bireysel farklılıklar”, “öğretimin bireyselleştirilmesi” anlayışını yansıtmaktadır. Çağdaş eğitimde, tüm öğretim etkinliklerinin merkezinde öğrenen birey yer almaktadır. Eğitim-öğretim etkinliklerinin tümü öğrenci içindir; yani, öğrenci eğitimde odak noktasını oluşturur. Bu bağlamda, öğretmen, öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin ilgilerini, gereksinimlerini, yeteneklerini, gelişim özelliklerini göz önünde bulundurmalıdır (Sözer, 2001, s.97). Bireye göre öğretim ilkesi, diğer tüm ilkelere temel oluşturan bir ilkedir. Bu nedenle, denilebilir ki, öğretimde tek bir ilke vardır; o da bireye göre öğretim ilkesidir.

Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişim düzeyi ve hazırbulunuşluk durumları öğretim sürecini etkiler. Bu nedenle, öğretime, öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeyi dikkate alınarak başlanır. Öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeyinin belirlenmesi ve gereksinimlerinin göz önünde bulundurulması, etkili bir öğretimin temelini oluşturur (Hakan, 1991, s.55). Bireye göre öğretim ilkesinin temelinde öğrencinin bireysel farklılıkları yatmaktadır. İnsanlar pek çok bakımdan birbirlerinden farklıdırlar. İnsanların yalnızca fiziksel bakımdan değil, bilişsel, psikolojik, toplumsal ve kültürel açıdan da birbirlerinden farklı yönleri bulunmaktadır (Kuzgun ve Deryakulu, 2004, s.1).

Gerçekten, öğrenme konusunda yapılan araştırmalar; bireylerin öğrenme hız ve yeteneklerinin birbirinden farklı olduğu gerçeğinden hareketle, öğretme-öğrenme etkinliklerinin bireysel öğrenmeye olanak sağlayacak biçimde sürdürülmesi gerektiğini ortaya çıkarmıştır (Yaşar, 1994, s.515). Bir sınıftaki öğrenciler arasında bireysel farklılıklar vardır ve bu farklılıklar öğrencilerin hız ve düzeyleri arasında farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Gerek öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkların giderilmesi gerekse her öğrencinin öğrenme hızına uygun bir öğretim yapılması, öğretimin bireyselleştirilmesini gerektirmektedir (Demirel, 1993, s.57). Öğretimden çok öğrenmenin vurgulandığı bu ilkede öğrenci öğretme-öğrenme sürecinin merkezindedir. Öğrencinin öğrenme gücüne, gelişim hızına uymak ve öğretim sırasında öğrencinin birkaç duyu organına birden hitap etmek esastır. Öğretimin bireyselleştirilmesi bireylerin ilgi ve gereksinimleri ve öğretme etkinliklerinin bireysel öğrenmeye olanak verecek şekilde düzenlenmesidir.

Öğretmenler, etkili bir öğretme-öğrenme süreci oluşturmak için, öğrencilerin özelliklerine göre farklı etkinlikler ve olanaklar sağlamalıdır. Böylece, öğrencilerin programda sözü edilen kazanımlara ulaşmaları sağlanmış olur. Bu nedenle, öğretim

etkinlikleri öğrencilerin yetenekleri ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak düzenlenmelidir (Simmons ve Burney, 2001, s.1).

Çağdaş eğitimin önemli bir ilkesi olan “eğitimde fırsat eşitliği sağlama” anlayışı eğitim olanaklarından yeterince yararlanamayan fakir öğrencilere olanak sunmanın ötesinde her bireye kendi ilgisini, potansiyelini ve zekâsını en üst düzeyde geliştirme fırsatının verilmesi olarak algılanmalıdır. Bu ilkedен hareketle, günümüzde okullar, çocukların sahip oldukları, bireysel ilgileri, yetenekleri ve potansiyelleri ortaya çıkarabildiği ve geliştirebildiği ölçüde eğitimde fırsat eşitliğini sağlamış olacaktırlar. Çünkü, en geniş anlamda eğitimin amacı, çocuklardaki farklı ilgi, yetenek ve gereksinimleri ortaya çıkarmak ve onları sınıftaki öğretim-öğrenme sürecinin temelleri olarak kullanmaktır (Saban, 2004, s.34). Bu nedenle, öğretmenin, öğretimi öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre yürütebilmesi için öğretmenlerin öncelikle öğrencilerini çok iyi tanıması gerekir. Öğrencilerini iyi tanıyan bir öğretmen, öğretim ortamını ve öğretim etkinliklerini başarıyla düzenleyebilir. O halde, öğretmenler, öğretime, “öğrencilerini tanımakla” başlamalıdırlar.

Öğretmenler eğitim-öğretimin odağına öğrenciyi yerleştirmek için aşağıda belirtilenleri uygulayabilir (Küçükahmet, 2006, s.43):

- Öğretimi öğrenciye uygun bir biçimde yürütmek.
- Öğrencinin öğrenmesini engelleyen durumları ortadan kaldırmaya çalışmak.
- Öğrencinin öğrenme gücünü ve hızını bilerek, etkinlikleri bunlara göre uygulamak.
- Öğrencilerin özel yeteneklerini ortaya çıkarmaya yardım edecek etkinlikleri yapmak ve bunların gelişimini sağlamak.
- Öğrencilerin başarı düzeylerini belirlemek.
- Öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini hem sınıf içi hem de sınıf dışı etkinliklerde göz önünde bulundurmak.
- Öğrencilerin derse etkin katılımlarını sağlamak.

Yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi: Öğrenciler, görmek ve işitmekten çok yaparak öğrenirler. Öğrenmede işitme ve görme de etkili olmakla birlikte, yaparak öğrenme daha yararlı ve kalıcı öğrenme sağlamaktadır (MEB, 1995, s.28). İş ilkesi diye de ifade edilen bu ilke yaparak-yaşayarak öğrenmeyi temel alır. Kalıcı öğrenmeleri sağlamada bu ilkenin rolü büyüktür. Yaparak-yaşayarak öğrenmede, öğrencilerin zihinsel ve fiziksel güçlerinin birlikte işe koşularak bir şeyin üretimi söz konusudur (Sözer, 2001, s.98). Öğrenciler öğrenme ögesiyle etkileşime girdiği sürece, öğrendiği bilgi, beceri ve davranışları hatırlama gücüne sahip olur. Bu sürecin hızlanması için etkin katılım sağlanmalı ve etkinlikler daha fazla duyu organına hitap edecek biçimde düzenlenmelidir (Beydoğan, 2007, s.111).

Bu açıklamalara göre, yaparak-yaşayarak ilkesinin iki temel anlayışı bulunmaktadır. İlki, iş ya da yaparak-yaşayarak öğrenme, yalnızca bedensel bir etkinlik olarak görülmemeli, bedensel ve zihinsel etkinlikler birlikte düşünülmelidir. Yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi, beden ve zihnin birlikte çalışarak bir ürün ortaya

koyması olarak düşünölmelidir. İkincisi, öğrenci, öğrenme etkinliğine ne kadar katılır, öğrenme sürecinde etkin olursa o kadar etkili öğrenir. Buna göre, öğrenme bireysel bir etkinlik olan yaşantı ürünü olduğundan, öğrencinin hazırlanan öğretme durumunun ögeleriyle etkileşmesi, bir başka deyişle, öğrenme sürecine etkin olarak katılması ve bu etkileşimi davranışı kazanıncaya kadar sürdürmesi gerekmektedir.

Yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesinin gereği olarak, öğretim etkinliklerinin planlanmasına, gerçekteştirilmesine ve değerlendirilmesine katılan öğrenciler, daha kolay ve kalıcı olarak öğrenirler. Öğretmenin rehberliğinde öğrenci tarafından gerçekteştirilen etkinliklerin öğretim değerü büyüktür (Hakan, 1991, s.97). Dolayısıyla, öğrenci, öğrenmek için etkinlikte bulunmalı; öğrendiklerini de uygulamaya koymalıdır.

Yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesine dayalı bir öğretimin eğitsel açıdan birçok yararı vardır. Bunlar şöyle sıralanabilir (Önder, 1986, s.45):

- Öğrenmede beş duyu da etkin olduğu için öğrenmenin verimli ve kalıcı olmasını sağlar.
- Öğrencinin zihin gücüne işlerlik ve pratiklik kazandırır.
- Başarmak ve bir ürün ortaya koymak öğrenciyi duygusal yönden mutlu kılar ve sosyal üstünlük sağlar.
- Öğrencide kendine güven duygusu geliştirir.
- Öğrencide üretici ve yapıcı bir kişilik gelişimini destekler.
- Öğrencide araştırmacı bir tutumun gelişmesini sağlar.
- Öğrencide özdenetimin gelişmesine katkıda bulunur.
- Öğrencinin el becerilerinin gelişmesine hizmet eder.
- Öğrencide sorumluluk duygusunun gelişimine yardım eder.
- Öğrencinin sosyalleşmesine ve işbirliği içinde çalışmasına katkıda bulunur.
- Öğrencide, yeni öğrenmelere doğru ilgi ve istek uyandırır.

Yaşamsallık İlkesi: Okul yaşama hazırlık yeri olmaktan çok, gerçekte yaşamın kendisini yansıtmalıdır. Çünkü yaşamsallığı olan bilgi değerlidir. Bu nedenle geleneksel eğitimin biçimsel yönlerinden uzak durulmalı, amaçsız etkinliklerden meydana gelen öğretmen merkezli ve öğrencilerin edilgen bir biçimde bulunduğu eğitim anlayışına son verilmeli, sorun çözmeye ve yaşantılar yoluyla öğrenmeye önem verilmeli, öğrencinin etkin katılımı sağlanmalıdır (Sözer, 2001, s.97). Başka bir deyişle, öğrenciyeye kazandırılacak bilgi, beceri ve değerler yaşama dönük olduğu sürece yararlılık gösterir (Nas, 2000, s.232).

Yaşamsallık ilkesi, iki biçimde gerçekteştirilebilir. Öğrenme konuları, insan yaşamıyla ilişkili konulardan seçilmelidir. Bir başka deyişle, öğrenme konuları bireyin yaşamında uygulanabilir ve kullanılabilir olmalıdır. Diğer yandan konular işlenirken günlük yaşamla ilişki kurulmalıdır. Çünkü öğretimde amaç, öğrencilere yaşamda gerekli olan ve kullanılabilen bilgi, beceri ve tutumlar kazandırmaktır.

Yakından Uzağa İlkesi: Birey belli bir doğal ve toplumsal çevre içinde doğar ve büyür. Öncelikle bireyi içinde yaşadığı çevreye uyum sağlayacak biçimde yetiştirmek gerekir (Nas, 2000, s.230). Çünkü, birey sürekli olarak çevresiyle etkileşim içindedir. Büyüyüp olgunlaştıkça en yakından uzağa doğru çevresindeki her şeyi öğrenme çabası içine girer. Bireyin ilgi duyduğu çevresi yer ve zaman bakımından giderek gelişme gösterir (Sözer, 2005, s.97). Bu nedenle, öğretim planlanırken öğrencilerin ön öğrenmelerinin kaynağını oluşturan fiziki ve sosyal çevresinin özelliklerinin göz önünde bulundurulması gerekir. Bireyler yeni öğrenmelerini bunların üzerine yapılandırır (Beydoğan, 2007, s.110).

Öğrenci, doğal ve toplumsal bir çevrede yaşamaktadır. Öğrenci gereksinimlerini bu çevreden karşılamakta ve çevresinin etkisi altında kalmaktadır. Bu nedenle, öğrenci, çevresini öğrenme isteği duymaktadır. Bu ilke gereğince, çocuğun öncelikle yaşadığı çevrede etkin ve uyumlu olması sağlanmalıdır. Bunun için de öğretilecek konulara çevresel bir nitelik kazandırılmalıdır. Yakın çevrenin özellikleri, gereksinimleri, sorunları düzenlenen öğretim etkinliklerine yansıtılmalı, bu çevreden bir laboratuvar gibi yararlanılmalıdır (Nas, 2000, s.231). Bu kapsamda, yakından uzağa ilkesinden:

- Öğretmenin, işlemekte olduğu konularla ilgili örnekleri, problemleri, olayları, yakın doğal ve toplumsal çevreden seçmesi,
- Evrensel ve genel konuların başlangıcının yakın çevre olması, daha sonra uzak problemlere ve olaylara geçilmesi,
- Öğrencinin içinde yaşadığı yerden hareket edilmesi ve konuları güncelleştirmesi kastedilmektedir (Küçükahmet, 2006, s.44).

Özellikle yakın çevre öğretimde amaçlara ulaşmak için temel hareket noktasıdır. Öğrencinin en çok etkisinde kaldığı ve karşılıklı etkileşimde bulunduğu, okuldan sonra içine katılacağı ve etkili bir üyesi olacağı ortam olan yakın çevre, öğrencide öğrenme kolaylığı, öğrenme gücü ve isteği yaratan en önemli etmenlerden biridir. Çevreyi inceleyen çocuk, çevresini daha iyi anlar ve sever. Öte yandan, yakın çevresini tanıyan çocuk yakın çevresine karşı daha duyarlı olur. Bu nedenle, öğretim etkinliklerinde, içinde yaşanan yerden başlanmalı (MEB, 1995, s.33-34), bu çevre giderek daha da genişlemelidir. Bu genişleme, çocuğun evinden, ailesinden, mahallesinden başlar ve giderek okuluna, köyüne, kasabasına, ilçesine, iline, ülkesine ve dünyaya doğru genişler.

Bilinenden Bilinmeyene İlkesi: Öğrenme birikimli bir süreçtir; öğrenci yeni bilgi ve becerileri daha önce edindiği yaşantılar üstüne kurar ya da eski bilgilerle bağ kurarak öğrenir (Beydoğan, 2007, s.110). Başka bir deyişle, bireyin öğrenmesinde eski yaşantılarının önemi büyüktür. Önceden edinilmiş bilgi, beceri, tutum ve değerler öğrencinin sonraki öğrenmelerini büyük ölçüde etkiler. Birey çoğu zaman, yeni bilgileri, eski bilgilerle bağlantı kurarak aşama aşama öğrenir (Sözer, 2001, s.98). Bu nedenle, öğretim etkinliklerine öğrencinin bildiği şeylerden başlanmalıdır. Özellikle önkoşul öğrenmelerin önemli olduğu alanların öğretiminde bu ilkedен yararlanılması zaten bir gerekliliktir. Çünkü, bir öğrenme birimini öğrenebilmek için öğrencinin önceki öğrenme birimini öğrenmesi gerekmektedir.

Öğretim etkinliklerinde amaca ulaşmada çoğu kez bilinen gerçekleri başlangıç noktası olarak ele almak, bilinmeyene doğru ilerlemek ve bilinmeyeni bulmaya çalışmak gerekir. Özellikle, yeni konuya başlamadan önce, daha önce kazanılmış olan eski bilgileri hatırlatmakta yarar vardır. Bilinenden bilinmeyene ilkesine göre öğretmenler:

- Yeni konuya başlamadan önce bir önceki derste öğrenilenleri tekrar etmeli,
- Geçmişteki öğrenilenleri tekrar ederek kalıcılığı sağlamalıdır (Küçükahmet, 2006, s.44).

Bilinenden bilinmeyene ilkesi, öğrencilerin daha kolay ve daha hızlı biçimde öğrenmesine katkı sağlar. Buradan hareketle, bu ilke öğrencilerin özgüvenlerinin artmasına ve daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmesine ve sonuçta başarılı olmasına önkoşul oluşturur. Bu nedenle öğretmen, öğretim sürecinde, yeni bir öğrenme ünitesine başlamadan önce öğrencilerin yeni öğrenmelerin gerektirdiği önkoşul öğrenmelere yeterli düzeyde sahip olup olmadıklarını belirlemeye çalışmalı, gerekirse hatırlatma ya da tekrar gibi uygulamalara yer vermelidir.

Somuttan Soyuta İlkesi: Çocuk somut düşünür, somut ve zengin yaşantılar yoluyla öğrenir. Bu nedenle çocuk, öğrenme sürecine olabildiğince fazla duyu organıyla katılmalıdır. Öğretilecek bir nesnede, olanaklara göre kullanılan araç-gereçlerde somuttan soyuta şu sıra izlenebilir (Nas, 2000, s.230):

- Nesnenin kendisi
- Modeli ya da maketi
- Filmi
- Resmi

Öğrencinin algısal gelişimi, dış dünyada olup bitenleri önce somut bir biçimde algılayıp daha sonra sembolleştirdiği, öğrenme kuramları tarafından kanıtlanmıştır. Birey dış dünyayı duyu organlarıyla algılamakta, önce kavramları almakta daha sonra soyut kavramları oluşturmaya geçmektedir. Bu geçiş süresi öğrencinin yaşı ve olgunlaşması ile ilişkilidir (Beydoğan, 2007, s.110). Çünkü, öğrencinin bulunduğu yaş diliminin bu geçiş süresinde önemli rolü vardır. Bu nedenle, özellikle okulöncesi eğitim ve ilköğretimin ilk yıllarında daha çok somut kavramlar ağırlıklı olmalı, ilköğretimin son yıllarına doğru soyut kavramlara olgu ve olaylara geçiş sağlanmalıdır (Sözer, 2001, s.98).

Somuttan soyuta ilkesine göre, öğrenme etkinliğine katılan bir öğrenci, konuyla ilgili durumları görmeli, sesleri işitmeli, nesne ve araçları incelemeli, dokunmalı ve koklamalıdır. Bu gerçekten hareketle, öğretmen, öğrenme konusunu olanaklıysa gerçek ortamında işlemeli, olanaklı değilse, modellerden o da olanaklı değilse, film ya da resimlerden yararlanmalıdır. Bunun için de öğretmen derslerini planlarken, hangi somut araç-gereçleri kullanacağını, hangi deneyleri yapacağını ve bunları nasıl bir sıra ile işleyeceğini belirlemelidir (Önder, 1986, s.48).

Güncellik İlkesi: Öğretim sırasında öğrencilerin yaşamın gerçekleriyle karşı karşıya gelmesi, yakın çevre, ülke ve dünya olaylarına ilgi duymasının sağlanması gerekir. Bu

nedenle derslerle güncel olay ve sorunlar arasında bağlantı kurulması gerekmektedir. Günlük yaşamda karşılaşılan olay ve sorunlar gibi kutlanacak belirli gün ve haftaların derslerin içerisine alınması yararlı olur. Öğrenciler özellikle belirli gün ve haftalar aracılığıyla fırsat eğitiminden ve güncellik ilkesinden yararlanarak toplumsallaşmaya da önemli ölçüde katkı getirirler. Bu konularla ilgili tutum ve becerilerini daha çok geliştirirler (Sözer, 2001, ss.98-99).

Bu ilke, öğretme-öğrenme etkinliğine temel olan konuları işlerken, öğrencilerin yakın çevresinde, ülkesinde ve dünyada meydana gelen güncel olay ve sorunlardan hareket etmeyi ve güncel olayın konuyla ilişkisini kurarak işlemeyi öngörmektedir. Ancak, unutmamak gerekir ki, tüm konular, günlük yaşamla ilişkilendirilemeyebilir. Bu nedenle, güncellik ilkesine yer verelim derken yapaylığa düşülmemelidir. Ayrıca, konuyla ilişkili güncel bir olay olması beklenmemeli, geçmişte olmuş olan ya da olması olası olan olaylardan yararlanılmalıdır (Önder, 1986, ss.46-47). Öğretimde eğitsel değeri olan güncel olaylara yer verilmesi, öğrencilerin işlenecek konulara ilgi duymalarını ve güncel olay ya da sorunlar konusunda bilgi sahibi olmasını sağlar. Ayrıca, öğretimde güncel olaylara yer verilmesi konulara etkili bir başlangıç yapmaya olanak sağlar (Hakan, 1991, ss.57-58).

Açıklık İlkesi: Öğretmenin öğretim sürecinde verdiği örneklerin, uygulamaların, açıklamaların öğrencinin anlayabileceği biçimde açık seçik ortaya koyması gerekir. Öğrencinin anlamasını ve bilgilerin kalıcılığını sağlamak için onun birden fazla duyu organına hitap edecek araç-gereçler kullanılmalıdır. Öğrencinin etkin katılımını sağlayacak etkinliklere yer verilerek öğrencinin anlamasına yardım edilmelidir (Beydoğan, 2007, s.110).

Bu ilke, öğretim etkinliklerinde kullanılan, kavram, sözcük ve açıklamaların öğrenciler tarafından kolayca anlaşılır olması ve öğretimin olabildiğince çok sayıdaki duyu organının işin içine katılmasıyla gerçekleşeceğini öngörmektedir. O halde, öğretmen, öğretimde öğrencinin tüm duyu organlarına hitap edecek araç-gereç kullanmaya çalışmalıdır. Ayrıca, öğretmen öğrencilerle iletişimde açık, seçik ve anlaşılır bir dil kullanmalı; kullandığı dilin öğrencilerin düzeyine uygun olmasına özen göstermelidir.

Öte yandan, soyut kavramların öğretiminde açıklık, sözcük zenginliği ile sağlanır. Konunun iyi anlaşılması, verilen örneklerin anlamlılık kazanması kullanılan sözcüklerin çeşitliliği ile sağlanır. Öğretmen bu ilkede şu etkinlikleri gerçekleştirebilir (Küçükahmet, 2006, s.45):

- Doğayla ilgili gözlemler yapabilir.
- Konuyla ilgili olan örnekleri okula getirebilir.
- Model, maket, harita, şekiller gibi görsel araçlardan yararlanabilir.

Ekonomiklik İlkesi: Öğretimde gerçekleştirilecek etkinliklerin en az maliyet, enerji, zaman ve emek ile yapılması temeldir. Öğretme-öğrenme sürecinde savurganlıktan kaçınılmalıdır. Öğrencilerin üretken olması için olanak yaratılmalı, her konuda ekonomik olmada onlara rehberlik edilmelidir (Sözer, 2001, s.99).

Öğretimde zaman çok iyi kullanılmalıdır. Derslerin amaçlarına ulaşmada en etkili yöntemler seçilmeli ve en uygun araç-gereç ve malzemeler kullanılmalıdır. Ayrıca, öğretimde öğrencilerin bir şeyler üretmelerine yönelik etkinlikler düzenlemesinin yanı sıra öğrencilerin savurganlıktan kaçınmaları sağlanmalıdır. Özetlenecek olursa, öğretimde ekonomiklik ilkesine uymak için şu etkinlikler yapılmalıdır (Küçükahmet, 2006, s.46):

- Öğretim etkinlikleri planlanmalı,
- Öğrencilerin kişisel zaman ve enerjilerini yerinde ve ekonomik kullanmasına rehberlik edilmeli,
- Öğrencilerin kullandığı kitap, defter ve diğer araç-gereçleri en ekonomik biçimde kullanması sağlanmalı,
- Öğrencilerin verimli olabilmesi için elverişli ortamlar hazırlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alkan C. (1991). Özel Öğretim İlke ve Yöntemleri “Özel Öğretim Teknolojileri”. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Beydoğan, Ö. (2007). “Öğretim Etkinlerinin Planlanması”. Öğretim İlke ve Yöntemleri. (Editör: G. Ocak). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bilen, M. (1999). Plandan Uygulamaya Öğretim. Ankara: Anı yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1993). Genel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Usem Yayınları.
- Deryakulu, D. (2001). “Yapıcı Öğrenme”, Sınıfta Demokrasi. Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Fidan, N. (1987). Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Ergün, M. ve A. Özdaş. (1997). “Genel Öğretim İlkeleri”, Öğretim İlke ve Yöntemleri. Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi 24.11.2007 tarihinde <http://www.egitim.aku.edu.tr/metod01.htm> adresinden alınmıştır.
- Gözütok, D. (2006). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Gürkan, T. (2001). “Öğretmenlik Mesleği İle İlgili Temel Kavramlar”. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. (Editör: E. Sözer). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Hakan, A. (1991). Eğitim Programı ve Öğretim Yöntemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kuzgun, Y. ve D. Deryakulu. (2004). “Bireysel Farklılıklar ve Eğitime Yansımaları”, Eğitimde Bireysel Farklılıklar. (Editörler: Y. Kuzgun ve D. Deryakulu). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2006). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- McInerney, D. M. ve McInerney, V. (2002). Educational Psychology: Constructing Learning. Third edition Prentice Hall.
- MEB. (1995). İlköğretim Okulu Programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Nas, R. (2000). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Önder, N. K. (1986). Öğretimde Program, İlke ve Yöntemler. Konya: Arı Basımevi.
- Özer, B. (2005). “Öğrenmeyi Öğrenme”, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. (Editör: M. Gültekin). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- Özer, B. (2002). “Bilgi İşleme Kuramı”, Gelişim ve Öğrenme. (Editör: G. Can) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Saban, A. (2004). Öğrenme Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sağlam, M. (2005). "Öğretimi Etkileyen Etmenler", Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. (Editör: M. Gültekin). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Senemoğlu, N. (1997). Kuramdan Uygulamaya Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Ankara: Gazi Kitabevi.

Simnon, W. ve Burney D. (2002). Generally Accepted Principles of Teaching and Learning. Brown University.

Sözer, E. (2001). "Öğretimde Strateji, Yöntem ve Teknikler", Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. (Editör: Mehmet Gültekin). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

TDK (Türk Dil Kurumu) (2007). Genel Türkçe Sözlük, 26.11.2007 tarihinde <http://www.tdk.org.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFA-AF6AA849816B2EF05A79F7545> adresinden alınmıştır.

Varış, F., Gürkan, T., Gözütok, D., Gürbüztürk, O. Ve Babadoğan C. (1991). Eğitim Bilimine Giriş. (Editör. F. Veriş) Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını.

Yaşar, Ş. (2001). "Öğrenme ve Öğretme Sürecinin Kuramsal Temelleri", Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. (Editör: M. Gültekin). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.